

62010CJ0417

TEISINGUMO TEISMO (ketvirtoji kolegija) SPRENDIMAS

2012 m. kovo 29 d. (*)

„Tiesioginiai mokesčiai — Teisme, priimančiame sprendimą mokesčių srityje kaip galutiną instanciją, nagrinėjant bylą nutraukimas — Piktnaudžiavimas teise — ESS 4 straipsnio 3 dalis — Sutartimi užtikrinamos laisvės — Nediskriminavimo principas — Valstybės pagalba — Pareiga užtikrinti veiksmingą Sąjungos teisės taikymą“

Byloje C-417/10

dėl Corte suprema di cassazione (Italija) 2010 m. gegužės 27 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2010 m. rugpjūčio 23 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Ministero dell'Economia e delle Finanze,

Agenzia delle Entrate

prieš

3M Italia SpA

TEISINGUMO TEISMAS (ketvirtoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas J.-C. Bonichot, teisėjai A. Prechal, L. Bay Larsen, C. Toader ir E. Jarašiūnas (pranešėjas),

generalinį advokatą E. Sharpston,

posėdžio sekretorą A. Impellizzeri, administratorių,

atsižvelgęs į rašytinį procesą dalį ir įvykus 2011 m. rugsėjo 22 d. posėdžiui,

išnagrinęs pastabas, pateiktas:

—

3M Italia SpA, atstovaujamos advokato G. Iannotta,

—

Italijos vyriausybės, atstovaujamos G. Palmieri, padedamos avvocato dello Stato P. Gentili,

—

Airijos, atstovaujamos D. O'Hagan,

—

Jungtinės Karalystės vyriausybės, atstovaujamos H. Walker,

—

Europos Komisijos, atstovaujamos E. Traversa ir R. Lyal,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinės advokatės nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

Sprendimą

1

Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl Sąjungos teisės tiesioginių mokesčių srityje išaiškinimo.

2

Šis prašymas pateiktas nagrinėjant ginčą tarp Ministero dell'Economia e delle Finanze (Ekonomikos ir finansų ministerija), Agenzia delle Entrate (Mokesčių inspekcija) ir 3M Italia SpA (toliau – 3M Italia) dėl šios bendrovės 1989–1991 m. paskirstytų dividendų apmokestinimo.

Nacionalinė teisė

3

Dekreto įstatymo Nr. 40/2010 (GURI, Nr. 71, 2010 m. kovo 26 d.), su pakeitimais pertvarkyto įstatymo Nr. 73/2010 (GURI, Nr. 120, 2010 m. gegužės 25 d.; toliau – Dekretas įstatymas Nr. 40/2010), 3 straipsnio 2bis dalis suformuluota taip:

„Siekiant apriboti proceso trukmę mokesčių srityje atsižvelgiant į protingos proceso trukmės principą, kaip suprantama pagal [1950 m. lapkričio 4 d. Romoje pasirašytą] Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvų apsaugos konvenciją (toliau – EŽTK), ratifikuotą 1955 m. rugpjūčio 4 d. įstatymu Nr. 848, ir ypač atsižvelgiant į šios konvencijos 6 straipsnio 1 dalyje minimo protingo termino nesilaikymą, mokestinė bylos, pradėtos pateikus skundus pirmosios instancijos teismuose, kurios įstatymo dėl šio dekreto pertvarkymo įsigaliojimo dieną nagrinėjamos daugiau kaip dešimt metų ir kurias valstybės mokesčių administratorius pralaimėjo pirmosiose dviejose teismų instancijose, nutraukiamos tokia tvarka:

<...>

b)

Corte suprema di cassazione nagrinėjamos mokestinė bylos gali būti nutrauktos sumokėjus sumą, lygią 5 % sumos, dėl kurios kilo ginčas <...>, kartu atsisakius bet kokio galimo reikalavimo dėl teisingo kompensavimo pagal 2001 m. kovo 24 d. įstatymą Nr. 89. Šiuo tikslu mokesčių mokėtojas gali pateikti prašymą kompetentingam sekretariatui ar kanceliarijai per 90 dienų nuo įstatymo dėl šio dekreto pertvarkymo įsigaliojimo dienos kartu su patvirtinimu apie atitinkamą mokėjimą. Šiame punkte aptariamą bylą nagrinėjimas sustabdomas, iki pasibaigs nurodytas terminas, ir jos užbaigiamos atlyginus visas bylinėjimosi išlaidas. Bet kuriuo atveju grąžinimas negalimas.“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

4

Jungtinės Amerikos Valstijose įsteigta bendrovė 3M Company perleido savo kontroliuojamos bendrovės 3M Italia užufruktą akcijas taip pat Jungtinės Amerikos Valstijose įsteigta bendrovei Shearson Lehman Hutton Special Financing. Pastaroji bendrovė savo ruožtu perleido šį užufruktą Italijoje buveinėi bendrovei Olivetti & C., o balsavimo teisę ir toliau turėjo akcijų savininkas, t. y. 3M Company.

5

Atlikęs patikrinimą Italijos mokesčių administratorius nurodė, kad užufrukto perleidimas Olivetti & C. buvo fiktyvus, o 3M Italia išmokėtus dividendus, skirtus Olivetti & C., iš tikrųjų gavo Shearson Lehman Hutton Special Financing – Italijoje nereziduojanti bendrovė. Todėl jis nusprendė, kad dividendams reikia taikyti 32,4 % mokesčio tarifą, numatytą Italijos teisės aktuose dėl išnuosavybės gautų pajamų apmokestinimo, o ne 10 % avansinio mokesčio tarifą ir atitinkamą mokesčio kreditą, kurie taikomi Italijoje reziduojantiems mokesčių mokėtojams. Be to, mokesčių administratorius nusprendė, kad atsakomybė už netinkamą mokesčio išskaitymą galima priskirti 3M Italia. Todėl mokesčių administratorius pareikalavo, kad 3M Italia sumokėtų 20089887000 ITL už 1989 m., 12960747000 ITL už 1990 m. ir 9806820000 ITL už 1991 m., taip pat sumokėtų baudas ir palūkanas.

6

3M Italia apskundė atitinkamus pranešimus apie mokėtiną mokestį Commissione tributaria provinciale di Caserta (Kazertos provincijos mokestinė ginčų komisija) ir ši komisija šiuos pranešimus panaikino. 2000 m. liepos 14 d. sprendimu Commissione tributaria regionale Campania (Kampanijos regiono mokestinė ginčų komisija) šį sprendimą paliko galioti.

7

Ministero dell'Economia e delle Finanze ir Agenzia delle Entrate pateiktą kasacinį skundą prašymu priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui, kuriame teigė, kad nagrinjamas sandoris, t. y. užufrukto perleidimas, iš tikrųjų buvo simuliacinis, sudarytas siekiant išvengti mokesčio. Vykstant šiai proceso stadijai 3M Italia paprašė taikyti Dekreto Nr. 40/2010 3 straipsnio 2bis dalies b punktą, taip siekdama, kad būtų nutraukta Corte suprema di cassazione nagrinjama byla.

8

Tačiau Corte suprema di cassazione kyla klausimas dėl šios nuostatos atitikties Sąjungos teisei.

9

Jo teigimu, kyla klausimas, ar draudimo piktnaudžiauti teise principas, suderintas mokesčių srityje tvirtintą 2006 m. vasario 21 d. Sprendimu Halifax ir kt. (C-255/02, Rink. p. I-1609) ir 2008 m. vasario 21 d. Sprendimu Part Service (C-425/06, Rink. p. I-897), galima taikyti nesuderintiems mokesčiams, kaip antai tiesioginiams mokesčiams. Šiuo atžvilgiu jis kelia klausimą, ar „neatsiranda Bendrijos reikšmės interesas tarpvalstybinio ekonominio pobūdžio byloje, kaip antai nagrinjamojoje, kuriose naudojimas teisinių priemonių, neatitinkančių tikrąjį ekonominių sandorių, gali reikšti piktnaudžiavimą pagrindinėmis EB sutartimi užtikrinamomis laisvėmis, pirmiausia – kapitalo judėjimo laisve“.

Teigiamai atsakius ? š? klausim?, jo teigimu, reikia išanalizuoti, ar šiuo atveju nagrin?jama nacionalin?s teis?s nuostata, pagal kuri? mokes?io mok?tojai tenka „beveik simbolin?“ pareiga, neprieštarauja pareigai pažaboti piktnaudžiavim? ir ESS 4 straipsnio 3 daliai, kuria valstyb?s nar?s ?pareigojamos imtis bet kuri? reikiam? priemoni?, kad užtikrint? pagal Sutartis atsirandan?i? pareig? vykdyti, ir nesiimti joki? priemoni?, kurios gali trukdyti siekti S?jungos tiksl?.

Prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateik?s teismas taip pat kelia klausim? d?l nagrin?jamos teis?s nuostatos, pagal kuri?, šio teismo teigimu, praktiškai visiškai atsisakoma išieškoti mokestin? skol?, suderinamumo su bendr?j? rink? reglamentuojan?iais principais. Jis daro nuorod? ? „Sutartimi užtikrinamus pagrindinius principus ir laisves“ ir pirmiausia kelia klausim?, ar ši? nuostat? galima laikyti „tinkama mokestinei konkurencijai ?gyvendinti“, kai nagrin?jamu atveju mokes?io išvengta d?l piktnaudžiavimo. Be to, jis nurodo, kad toks atsisakymas išieškoti mokest? yra „diskriminacija buvein? Italijoje turin?i? ?moni? naudai“.

Prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateikusio teismo teigimu, taip pat reikia atsižvelgti ? SESV nuostatas valstyb?s pagalbos srityje, atsižvelgiant ? aptariamoms teis?s nuostatom? teikiam? naud? asmeniui, kuriam ji skirta, ir jos atrankin? pob?d?. Jo teigimu, mokes?io amnestijos, kuri? sudaro paprastas atsisakymas išieškoti mokest?, net jeigu ji pritaikoma tik vykstant teisminei stadijai, sumokant tik labai sumažint? ar net juokingai maž? sum?, negalima pateisinti nagrin?jamos mokes?io sistemos pob?džiu ar strukt?ra ir iš principo j? reikia laikyti valstyb?s pagalba.

Galiausiai prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateik?s teismas kelia klausim?, ar tokia teis?s nuostata tiek, kiek ja iš teismo, priiman?io sprendim? kaip galutin? instancija, atimama teis? vykdyti teis?tumo kontrol?, ?skaitant S?jungos teis?s aiškinimo ir taikymo kontrol?, ir pateikti Teisingumo Teismui prejudicin? klausim?, neprieštarauja pareigai užtikrinti veiksming? S?jungos teis?s taikym?.

Tokiomis aplinkyb?mis Corte suprema di cassazione nusprend? sustabdyti bylos nagrin?jim? ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

Ar kovos su piktnaudžiavimu teise mokes?io srityje principas, kaip antai ?tvirtintas [min?tuose] <...> sprendimuose Halifax ir kt. <...> ir Part Service <...>, yra vienas iš pagrindini? Bendrijos teis?s princip?, taikomas tik suderint? mokes?io srityje ir tose srityse, kurias reglamentuoja antrini? Bendrijos teis?, ar vis d?lto, darant prielaid?, kad piktnaudžiaujama pagrindin?mis laisv?mis, šis principas taikomas ir nesuderint? mokes?io, kaip antai tiesiogini? mokes?io, srityje, kai apmokestinami tarpvalstybinio pob?džio ekonominiai sandoriai, pavyzdžiui, kai viena bendrov? ?gyja teis? naudotis kitos bendrov?s, turin?ios buvein? kitoje valstyb?je nar?je ar tre?iojoje valstyb?je, akcijomis?

Kad ir koks būtų atsakymas į pirmąjį klausimą, ar egzistuoja Bendrijos reikšmės interesas, kad valstybės narės numatytų tinkamas kovos su mokesčių vengimu nesuderintą mokesčių srityje priemones? Ar tokiam interesui prieštarauja tai, kad taikant amnestijos priemonę netaikomas piktnaudžiavimo teise principas, tvirtintas ir kaip nacionalinės teisės norma? Ar tokiu atveju pažeidžiami principai, išplaukiantys iš Europos Sąjungos sutarties 4 straipsnio 3 dalies?

3.

Ar principai, reglamentuojantys bendrąjį rinką, apima draudimą numatyti ne tik specialias priemones visiškai atsisakyti mokestinio reikalavimo, bet ir specialių priemonių mokestiniams ginčams spręsti, kurios taikymas ribojamas laiko atžvilgiu ir kuriai taikoma sąlyga sumokėti tik minimalių mokėtino mokesčio dalį?

4.

Ar nediskriminavimo principu ir teisės aktais valstybės pagalbos srityje draudžiama tokia mokestinių ginčų sprendimo tvarka, kaip nagrinėjamoji šioje byloje?

5.

Ar Bendrijos teisės veiksmingumo principas draudžia numatyti specialios procedūros, kurios taikymas ribojamas laiko atžvilgiu, taisyklę, pagal kurią teisėtumo (ir visų pirma tinkamo Bendrijos teisės aiškinimo ir taikymo) kontrolę nepatenka į teismo, nagrinįjančio bylą kaip galutiną instanciją, kompetenciją, kuris turi pareigą Europos Sąjungos Teisingumo Teismui pateikti prejudicinius klausimus dėl galiojimo ir išaiškinimo?“

Dėl prejudicinių klausimų

15

Savo prejudiciniais klausimais prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar Sąjungos teisė, ypač draudimo piktnaudžiauti teise principas, ESS 4 straipsnio 3 dalį, SESV užtikrinamas laisvės, nediskriminavimo principas, teisės nuostatas valstybės pagalbos srityje ir pareigą užtikrinti veiksmingą Sąjungos teisės taikymą, reikia aiškinti taip, kad tokioje byloje, kaip pagrindinė byla dėl tiesioginių mokesčių, draudžiama taikyti nacionalinės teisės nuostatą, kurioje numatytas teisme, priimančiame sprendimą mokesčių srityje kaip galutiną instanciją, nagrinįjamą bylą nutraukimas sumokėjus sumą, lygią 5 % sumos, dėl kurios kilo ginčas, kai tokios bylos pradėtos daugiau nei prieš dešimt metų iki šios nuostatos įsigaliojimo pateikus skundą pirmosios instancijos teisme ir jas mokesčių administratorius pralaimėjo pirmosiose dviejose teisminėse instancijose.

Dėl priimtumo

16

3M Italia ir Italijos vyriausybė mano, kad prašymas priimti prejudicinį sprendimą nepriimtinas.

17

3M Italia teigimu, atsižvelgiant į tai, kad nėra apgaulės ar klaidos, kuri būtų galutinai konstatuota vykstant procesui pagrindinėje byloje, į tai, kad pagrindinėje byloje netaikoma Sąjungos teisė, ir į tai, kad Italijos teisėje egzistuoja konstitucinis draudimo piktnaudžiauti teise principas, du pirmieji prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo klausimai visiškai nesusiję su pagrindinėmis

bylos aplinkybomis ar dalyku ir jais keliamos tik hipotetinės problemos.

18

Italijos vyriausybė savo ruožtu teigia, kad sprendime, kuriuo prašoma priimti prejudicinį sprendimą, nevykdyta pareiga pateikti visą faktinį ir teisinį pagrindinį bylą apibūdinančią informaciją, kad Teisingumo Teismas galėtų pateikti išaiškinimą, kuris būtų naudingas sprendimui šioje byloje priimti. Būtent sprendime, kuriuo prašoma priimti prejudicinį sprendimą, nėra jokios Dekreto 2010 m. sausio 26 d. Nr. 40/2010 3 straipsnio 2b dalies analizės, leidžiančios suprasti priežastį, dėl kurios šioje nuostatoje numatyta atsisakyti išieškoti mokestį. Be to, jame nenurodyta, kodėl pagrindinės bylos aplinkybės yra tarpvalstybinio pobūdžio ir laikytinos piktnaudžiavimu teise. Todėl pateikti klausimai yra abstraktūs ir hipotetiniai.

19

Šiuo klausimu primintina, kad nacionalinio teismo pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą gali būti pripažintas nepriimtiniu tik tuomet, kai akivaizdu, jog prašomas Sąjungos teisės išaiškinimas visiškai nesusijęs su pagrindinės bylos aplinkybėmis arba dalyku, kai problema hipotetinė arba kai Teisingumo Teismas neturi faktinės ir teisinės informacijos, būtinos naudingai atsakyti į jam pateiktus klausimus (žr., be kita ko, 1995 m. gruodžio 15 d. Sprendimo Bosman, C-415/93, Rink. p. I-4921, 61 punktą ir 2011 m. kovo 31 d. Sprendimo Schröder, C-450/09, Rink. p. I-2497, 17 punktą).

20

Konkrečiau kalbant apie informaciją, kuri turi būti pateikta Teisingumo Teismui sprendime, kuriuo prašoma priimti prejudicinį sprendimą, reikia pažymėti, kad ji ne tik turi leisti Teisingumo Teismui pateikti naudingus atsakymus prašymui priimti prejudicinį sprendimą pateikusiui teismui, bet ir suteikti valstybių narių vyriausybėms bei kitoms suinteresuotosioms šalims galimybę pateikti savo pastabas pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 23 straipsnį. Iš nusistovėjusios teismo praktikos matyti, kad šiuo tikslu, pirma, būtina, kad nacionalinis teismas apibrėžtų faktines ir teisines aplinkybes, kuriomis kyla jo užduodami klausimai, arba bent paaiškintų faktines prielaidas, kuriomis šie klausimai paremti. Antra, sprendime, kuriuo prašoma priimti prejudicinį sprendimą, turi būti nurodytos tikslios priežastys, dėl kurių nacionaliniam teismui kilo Sąjungos teisės aiškinimo klausimas ir jis mano esant būtina Teisingumo Teismui pateikti prejudicinius klausimus (2009 m. rugsėjo 8 d. Sprendimo Liga Portuguesa de Futebol Profissional ir Bwin International, C-42/07, Rink. p. I-7633, 40 punktas ir jame nurodyta teismo praktika).

21

Šiuo atveju sprendime, kuriuo prašoma priimti prejudicinį sprendimą, pateikta pagrindinės bylos faktinė aplinkybė ir svarbios nacionalinės teisės, būtent Dekreto 2010 m. sausio 26 d. Nr. 40/2010 3 straipsnio 2b dalies b punkto, apžvalga. Be to, jame nurodytos priežastys, kodėl prašymui priimti prejudicinį sprendimą pateiktas teismas kelia klausimą dėl šios nuostatos atitikties Sąjungos teisei ir kodėl jis mano esant būtina pateikti Teisingumo Teismui prašymui priimti prejudicinį sprendimą.

22

Nors trečiajame klausime, kuris bendrai pateiktas dėl „principų, reglamentuojančių bendrąjį rinką“ išaiškinimo, prašymui priimti prejudicinį sprendimą pateiktas teismas nepatikslina, apie kokius principus kalbama, vis dėlto sprendime, kuriuo prašoma priimti prejudicinį sprendimą, pateiktos faktinės ir teisinės informacijos bei abejonė dėl Dekreto 2010 m. sausio 26 d. Nr. 40/2010 3 straipsnio 2b dalies b punkto atitikties Sąjungos teisei bendros apžvalgos pakanka, kad valstybės narės ir kitos

suinteresuotosios šalys galėtų šiuo klausimu pateikti savo pastabas ir veiksmingai dalyvauti byloje, kaip tai matyti iš joje dalyvavusių šalių rašytinių ir žodinių pastabų, o Teisingumo Teismui būtų sudaryta galimybė minėtam teismui pateikti naudingą atsakymą.

23

Galiausiai klausimas, ar pagrindinėje byloje taikytina Sąjungos teisė, susijęs su pateikto klausimo, kurie performuluoti šio sprendimo 15 punkte, nagrinėjimu iš esmės. Atrodo, kad jie turi lemiamą reikšmę norint priimti sprendimą byloje, nes keliamas klausimas dėl šios bylos nutraukimo prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo sprendimu pritaikius aptariamą nacionalinės teisės nuostatą. Iš to matyti, kad minėti klausimai akivaizdžiai susiję su pagrindinės bylos aplinkybėmis ir nėra nei abstraktūs, nei hipotetinio pobūdžio.

24

Todėl prašymą priimti prejudicinį sprendimą reikia laikyti priimtiniu.

Dėl esmės

25

Primintina, kad nusistovėjusioje teismo praktikoje numatyta, jog nors tiesioginiai mokesčiai priklauso valstybių narių kompetencijai, vis dėlto jos turi įgyvendinti laikydamosi Sąjungos teisės (žr., be kita ko, 2009 m. rugsėjo 17 d. Sprendimo Glaxo Wellcome, C-182/08, Rink. p. I-8591, 34 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

26

Šiuo atveju Dekreto 2010 m. kovo 4 d. įstatymo Nr. 40/2010 3 straipsnio 2b dalies b punkte numatytas Corte suprema di cassazione nagrinėjimą mokestinių bylų, kurių trukmė nuo skundo pateikimo pirmosios instancijos teismui viršija dešimt metų ir kurias mokesčių administratorius pralaimėjo pirmosiose dviejose teisminėse instancijose, nutraukimas sumokėjus sumą, lygią 5 % sumos, dėl kurios kilo ginčas, ir atsisakius reikalavimo kompensuoti už protingo termino nesilaikymą, „siekiant apriboti proceso mokesčių srityje trukmę atsižvelgiant į protingos proceso trukmės principą, kaip suprantama pagal [EŽTK], ir ypač [jos] 6 straipsnio 1 dalyje minimo protingo termino nesilaikymą“.

27

Taip pat reikia pabrėžti, kad Dekreto 2010 m. kovo 4 d. įstatymo Nr. 40/2010 3 straipsnio 2b dalies b punktu, kurį prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas aiškina kaip numatantį atsakymą išieškoti mokestį, siekiama, kaip matyti iš paties jo teksto, sutrumpinti mokestinių bylų nagrinėjimo trukmę, kad būtų laikomasi EŽTK tvirtinto protingo termino principo, ir nutraukti jos pažeidimą.

28

Šiuo klausimu iš bylos medžiagos matyti, kad pagrindinės bylos faktinės aplinkybės susiklostė daugiau nei prieš dvidešimt metų.

29

Būtent atsižvelgiant į šią informaciją reikia išanalizuoti, ar sprendime, kuriuo prašoma priimti prejudicinį sprendimą, nurodytos Sąjungos teisės normos ir principai draudžia tokioje byloje, kaip pagrindinė, taikyti nacionalinės teisės nuostatą, kaip antai Dekreto 2010 m. kovo 4 d. įstatymo Nr. 40/2010 3

straipsnio 2bis dalies b punkt?.

30

Pirma, kalbant apie draudimo piktnaudžiauti teise princip? ir ESS 4 straipsnio 3 dal? pirmiausia pabr?žtina, kad pagrindin?je byloje nesprendžiamas gin?as, kai mokes?io mok?tojai suk?iaudami ar piktnaudžiaudami remiasi arba gali remtis S?jungos teis?s norma. Tod?l šiuo atveju min?ti sprendimai Halifax ir kt. ir Part Service, kurie buvo priimti prid?tin?s vert?s mokes?io srityje ir kuriais remiasi prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateik?s teismas, keldamas klausim?, ar šiuose sprendimuose ?tvirtintas draudimo piktnaudžiauti teise principas taikomas ir nesuderint? mokes?i? srityje, n?ra svarb?s.

31

Taip pat reikia pažym?ti, kad iš bylos medžiagos irgi nematyti, kad pagrindin?je byloje b?t? diskutuojama apie nacionalin?s teis?s nuostatos, kuri ribot? vien? iš SESV užtikrinam? laisvi?, taikym? ir apie galim? tokio apribojimo pateisinim? b?tinybe užkirsti keli? piktnaudžiavimui. Tod?l nesvarbi ir Teisingumo Teismo praktika d?l piktnaudžiavimo teise tiesiogini? mokes?i? srityje, suformuluota, be kita ko, 2006 m. rugs?jo 12 d. Sprendime Cadbury Schweppes ir Cadbury Schweppes Overseas (C-196/04, Rink. p. I-7995), 2007 m. kovo 13 d. Sprendime Test Claimants in the Thin Cap Group Litigation (C-524/04, Rink. p. I-2107), 2008 m. gruodžio 4 d. Sprendime Jobra (C-330/07, Rink. p. I-9099) ir min?tame Sprendime Glaxo Wellcome.

32

Galiausiai bet kuriuo atveju reikia konstatuoti, kad S?jungos teis?je n?ra jokio bendrojo principo, d?l kurio valstyb?ms nar?ms kilt? pareiga kovoti su piktnaudžiavimu tiesiogini? mokes?i? srityje ir kuris draust? taikyti teis?s nuostat?, kaip antai aptariam? pagrindin?je byloje, kai apmokestinamasis sandoris paremtas tokiu piktnaudžiavimu ir nekeliamas klausimas d?l S?jungos teis?s.

33

Iš to matyti, kad draudimo piktnaudžiauti teise principas ir ESS 4 straipsnio 3 dalis, pagal kuri? valstyb?s nar?s privalo imtis bet kuri? reikiam? bendr? ar speciali? priemoni?, kad užtikrint? pagal S?jungos teis? atsirandan?i? pareig? vykdym?, ir nesiimti joki? priemoni?, kurios gali trukdyti siekti S?jungos tiksl?, iš principo negali drausti, kad tokioje byloje, kaip pagrindin?, b?t? taikoma nacionalin?s teis?s nuostata, kaip antai Dekreto ?statymo Nr. 40/2010 3 straipsnio 2bis dalies b punktas.

34

Antra, kalbant apie SESV užtikrinamas laisves ir nediskriminavimo princip?, reikia pabr?žti, jog atrodo, kad pagrindin?je byloje nagrin?jamas sandoris susij?s tik su laisvu kapitalo jud?jimu, nes pagal min?t? sandor? tre?iosios valstyb?s ?mon? perleido Italijos ?mon?s akcij? uzufrukt? kitos Italijos ?mon?s naudai. Šiuo klausimu pakanka konstatuoti, kad iš jokios bylos medžiagoje esan?ios informacijos nematyti, jog tokioje byloje, kaip pagrindin?, teis?s nuostata, kaip antai Dekreto ?statymo Nr. 40/2010 3 straipsnio 2bis dalies b punktas, daro poveik? laisvam kapitalo jud?jimui ir, be to, vertinant apskritai, bet kurios iš SESV užtikrinam? laisvi? ?gyvendinimui.

35

Kadangi šios laiv?s yra konkreti bendrojo bet kokios diskriminacijos d?l pilietyb?s draudimo principo išraiška atitinkamoje j? taikymo srityje (šiuo klausimu žr. 2010 m. kovo 11 d. Sprendimo

Attanasio Group, C-384/08, Rink. p. I-2055, 31 punkt?), šis principas taip pat nedraudžia tiesiogini? mokes?i? byloje taikyti nacionalin?s teis?s nuostatos, kaip antai Dekreto ?statymo Nr. 40/2010 3 straipsnio 2bis dalies b punkto.

36

Tre?ia, kalbant apie teis?s nuostatas valstyb?s pagalbos srityje, pabr?žtina, kad Teisingumo Teismas ne kart? nusprend?, jog r?mimosi valstyb?s parama siekiamu tikslu neužtenka, kad tokia parama neb?t? laikoma „pagalba“, kaip tai suprantama pagal SESV 107 straipsn?. Iš ties? šiame straipsnyje valstyb?s parama neskirstoma pagal jos priežastis ar tikslus; ji apibr?žiamą pagal poveik? (žr. 2008 gruodžio 22 d. Sprendimo British Aggregates prieš Komisij?, C-487/06 P, Rink. p. I-10515, 84 ir 85 punktus ir juose nurodyt? teismo praktik?).

37

Pagal nusistov?jusi? teismo praktik? norint nustatyti valstyb?s pagalb? reikia, kad b?t? tenkinamos visos toliau nurodytos s?lygos. Pirma, turi b?ti valstyb?s parama arba parama panaudojant valstyb?s išteklius. Antra, ši parama turi gal?ti daryti poveik? valstybi? nari? tarpusavio prekybai. Tre?ia, ja turi b?ti suteikta naudos asmeniui, kuris ja naudojasi. Ketvirta, ji turi iškraipyti konkurencij? ar kelti tokio iškraipymo pavoj? (2010 m. birželio 10 d. Sprendimo Fallimento Traghetti del Mediterraneo, C-140/09, Rink. p. I-5243, 31 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

38

D?l tre?iosios s?lygos primintina, kad priemon?, kuria valdžios institucijos tam tikras ?mones mokestiniu poži?riu vertina palankiau ir d?l kurios, nors ja ir neperduodami valstyb?s ištekliai, subjektai, kuriems ji skirta, atsiduria palankesn?je finansin?je pad?tyje nei kiti mokes?i? mok?tojai, yra valstyb?s pagalba, kaip tai suprantama pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį (žr. 2005 m. gruodžio 15 d. Sprendimo Italija prieš Komisij?, C-66/02, Rink. p. I-10901, 78 punkt?).

39

Ta?iau bendrai visiems ?kio subjektams taikoma priemone suteikiamas pranašumas n?ra valstyb?s pagalba, kaip tai suprantama pagal š? straipsn? (žr. min?to Sprendimo Italija prieš Komisij? 99 punkt?).

40

Norint ?vertinti, ar priemon? yra atrankinio pob?džio, reikia išnagrin?ti, ar atitinkamoje teisin?je sistemoje ši priemon? suteikia pranašum? tam tikroms ?mon?ms kit? ?moni?, esan?i? panašioje faktin?je ir teisin?je situacijoje, atžvilgiu. Ta?iau valstyb?s pagalbos s?voka neapima priemoni?, diferencijuojan?i? ?mones ir tod?l a priori laikom? atrankin?mis, kai ši diferenciacija atsiranda d?l sistemos, kuriose šios priemon?s taikomos, pob?džio ar struktūros (žr. min?to Sprendimo British Aggregates prieš Komisij? 82 ir 83 punktus ir juose nurodyt? teismo praktik?).

41

Šiuo atveju darant prielaid?, kad pritaikius Dekreto ?statymo Nr. 40/2010 3 straipsnio 2bis dalies b punkt? konkre?iu atveju b?t? suteikta naudos subjektui, kuris šia nuostata naudojasi, d?l priemon?s atrankinio pob?džio reikia pabr?žti, kad ši priemon? taikoma bendrai visiems mokes?i? mok?tojams, kurie yra Corte suprema di cassazione nagrin?jamos mokestin?s bylos šalys, nepaisant aptariamo mokes?io pob?džio, kai ši byla prad?ta skundu, pirmosios instancijos teisme pateiktu daugiau nei prieš dešimt metų iki šios teis?s nuostatos ?sigaliojimo ir j? valstyb?s

mokesčių administratorius pralaimėjo pirmosiose dviejose teisminėse instancijose.

42

Aplinkybų, kad tik šias sąlygas tenkinantys mokesčių mokėtojai gali pasinaudoti šia priemone, savaime negali jai suteikti atrankinio pobūdžio. Iš tiesų reikia konstatuoti, kad negalintys ja pasinaudoti asmenys nėra faktinėje ir teisinėje situacijoje, kuri būtų panaši į minėtą mokesčių mokėtojų faktinę ir teisinę situaciją, atsižvelgiant į nacionalinio teisės aktų leidėjo siekiamą tikslą užtikrinti protingo termino principo laikymąsi.

43

Iš tikrųjų šios priemonės taikymas apribotas laiko atžvilgiu, nes norintys ja pasinaudoti mokesčių mokėtojai per 90 dienų nuo įstatymo dėl minėto dekreto pertvarkymo įsigaliojimo dienos privalo pateikti prašymą kompetentingam sekretariatui ar kanceliarijai. Vis dėlto, pirma, toks apribojimas būdingas šiai priemonei, kurios gali būti tik vienkartinės, o šiai ir, antra, šis terminas atrodo pakankamas, kad visi mokesčių mokėtojai, kuriems ši bendra vienkartinė priemonė taikoma, turėtų galimybę prašyti jos pritaikyti.

44

Iš to, nesant reikalo nagrinėti kitą šio sprendimo 37 punkte nurodytą sąlygą, matyti, kad priemonė, kaip antai numatyta Dekreto įstatymo Nr. 40/2010 3 straipsnio 2bis dalies b punkte, negali būti laikoma valstybės pagalba.

45

Galiausiai, kalbant apie pareigą užtikrinti veiksmingą Sąjungos teisės taikymą, iš viso to, kas išdėstyta, matyti, kad draudimo piktnaudžiauti teise principas, ESS 4 straipsnio 3 dalis, SESV užtikrinamos laisvės, nediskriminavimo principas ir teisės nuostatos valstybės pagalbos srityje nedraudžia tiesioginiams mokesčių bylose taikyti nacionalinės teisės nuostatos, kaip antai Dekreto įstatymo Nr. 40/2010 3 straipsnio 2bis dalies b punkto.

46

Todėl nesant Sąjungos teisės pažeidimo negalima pripažinti, kad tokia nuostata tiek, kiek ja, kaip ir kiekviena kita nuostata, kuria numatyta nutraukti bylos nagrinėjimą prieš priimančią sprendimą dėl esmės, nacionaliniam teismui, priimančiam sprendimą kaip galutiną instanciją, sudaroma kliūtis atlikti teisėtumo kontrolę atitinkamose bylose pagal Sąjungos teisę, prireikus kreipiantis į Teisingumo Teismą pagal SESV 267 straipsnį, pažeidžiama nacionaliniams teismams, kurie priima sprendimą kaip galutiną instanciją, tenkanti pareiga įgyvendinant savo kompetenciją užtikrinti veiksmingą Sąjungos teisės taikymą.

47

Atsižvelgiant į visus šiuos svarstymus ir pateiktus klausimus reikia atsakyti taip, kad Sąjungos teisė, ypač draudimo piktnaudžiauti teise principas, ESS 4 straipsnio 3 dalis, SESV užtikrinamas laisvės, nediskriminavimo principas, teisės nuostatos valstybės pagalbos srityje ir pareiga užtikrinti veiksmingą Sąjungos teisės taikymą, reikia aiškinti taip, kad tokioje byloje, kaip pagrindinė byla dėl tiesioginių mokesčių, nedraudžiama taikyti nacionalinės teisės nuostatos, kurioje numatytas teisme, priimančiame sprendimą mokesčių srityje kaip galutiną instanciją, nagrinėjimą bylų nutraukimas sumokėjus sumą, lygią 5 % sumos, dėl kurios kilo ginčas, kai tokios bylos pradėtos daugiau nei prieš dešimt metų iki šios nuostatos įsigaliojimo pateikus skundą pirmosios instancijos teisme ir mokesčių administratorius jas pralaimėjo pirmose dviejose teisminėse

instancijose.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

48

Kadangi šis procesas pagrindinis bylos šalims yra vienas iš etapų prašymų priimti prejudicinį sprendimą pateikuso teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (ketvirtoji kolegija) nusprendžia:

Sąjungos teisė, ypač draudimo piktnaudžiauti teise principas, ESS 4 straipsnio 3 dalis, SESV užtikrinamas laisvės, nediskriminavimo principas, teisės nuostatos valstybės pagalbos srityje ir pareigų užtikrinti veiksmingą Sąjungos teisės taikymą, reikia aiškinti taip, kad tokioje byloje, kaip pagrindinė byla dėl tiesioginių mokesčių, nedraudžiama taikyti nacionalinės teisės nuostatos, kurioje numatytas teisme, priimančiame sprendimą mokesčių srityje kaip galutinę instanciją, nagrinėjamojo bylo nutraukimas sumokėjus sumą, lygią 5 % sumos, dėl kurios kilo ginčas, kai tokios bylos pradėtos daugiau nei prieš dešimt metų iki šios nuostatos įsigaliojimo pateikus skundą pirmosios instancijos teisme ir mokesčių administratorius jas pralaimėjo pirmose dviejose teisminėse instancijose.

Parašai.

(*) Proceso kalba: italų.